

Som noget særligt har Post Danmark A/S eneret til indsamling, transport og omdeling af almindelige breve under en vis maksimal vægtgrænse. Den 1. januar 2003 blev grænsen i overensstemmelse med et EU-direktiv reduceret fra 250 gram til 100 gram. I 2006 skal grænsen yderligere mindst reduceres til 50 gram og i 2009 forventes eneretten helt afskaffet. Endvidere blev beforderingspligten for erhverv til erhverv for pakker afskaffet den 1. januar 2002. Den særlige bladtilskudsordning gør det muligt for Post Danmark A/S at distribuere tilskudsgodkendte dagblade samt uge- og månedsblade til væsentligt reducerede takster.

I konsekvens heraf er Post Danmark A/S inden for eneretsområdet for breve underlagt en prisloftmodel, der bl.a. foreskriver, at portotaksterne maksimalt må stige med den almindelige inflationsrate i samfundet reduceret med et effektiviseringskrav på et procentpoint årligt. Portotaksterne for blade følger udviklingen i forbrugerprisindekset.

Endelig gælder der et regelsæt til modvirkning af konkurrenceforvridende krydssubsidiering fra begunstigede forsendelsestyper til de mere konkurrenceudsatte.

Som en slags "kompensation" for beforderingspligten er det dog tilladt for Post Danmark A/S at krydssubsidiere bladområdet. Af større eller mindre konkurrencemæssig betydning gælder endvidere forskellige særregler for Post Danmark A/S, herunder eneret til udstedelse af nationale danske frimærker, eneret til brug af de røde postkasser, oprettelse og anvendelse af en modtagerdatabase inden for beforderingspligtområdet, eneret til brug af det kronede posthorn, pligt til opretholdelse af et posthusnet, krav om at kontrollere postkvaliteten med hensyn til pålidelighed, og offentliggøre resultaterne, særlige økonomiske forpligtelser til nuværende og tidligere tjenestemænd.

En markedsmæssig effektvurdering af eneretten på *brevområdet* bør på den ene side tage højde for, at reduktionen fra 250 gram til 100 gram er sket, samt at hovedparten af de til rådighed værende data og informationer afspejler den tidligere grænse. På den anden side må den markedsmæssige effekt af reduktionen formodes at være temmelig beskeden, idet hovedparten af Post Danmarks brevforsendelser fortsat er beskyttet af eneretten nemlig ca. 90 pct., og efter

reduktionen i 2006 vil ca. 80 pct. af brevforsendelserne fortsat være omfattet af eneretten.

Det bemærkes i den forbindelse, at da det er de tungeste breve, der også har de højeste takster indebærer udviklingen dog, at der sker et kraftigere fald i omsætningen i forhold til den brev-mængde, der er omfattet af eneretten.

Kombinationen af beforderingspligt og enhedstakster indebærer en risiko for såkaldt "cream-skimming". Herom har Konkurrencestyrelsen i 2001 skrevet følgende: "Beforderingspligten behøver ikke i sig selv at forvride markedet. Hvis der ikke er nogle krav for, hvilke priser koncessionshaver må sætte, kan virksomheden blot fastsætte priserne efter efterspørgslen. Men når beforderingspligten bliver kombineret med krav om enhedspriser, bliver konkurrenceforholdene forvredet. Den beforderingspligtige virksomhed er i dette tilfælde nødt til at sætte samme pris på posttjenesten uanset, at omkostningen for at befordre brevet eller pakken kan variere meget afhængig af afsender og modtager. Da der er grænser for, hvor højt prisen kan sættes, betyder det, at virksomheden kan være nødt til at tilbyde postbefordring, hvor det ikke er rentabelt med de gældende priser. Dog skal det bemærkes, at Post Danmarks har mulighed for at tilbyde ikke ubetydelige rabatorninger for de kunder som sender store mængder med selskabet.

På postmarkeder, der er åbne for konkurrence, betyder beforderingspligten, at den beforderingspligtige virksomhed stilles dårligere i konkurrencen med andre postvirksomheder. Andre postvirksomheder vil kunne tilbyde lavere priser på de dele af markedet, hvor omkostningerne er lave, og lade være med at tilbyde ydelser på de dele af markedet, hvor omkostningerne er høje. De andre postvirksomheder kan så at sige skumme fløden fra markedet, og lade den beforderingspligtige virksomhed være ene om at operere på de urentable dele af markedet."

På *brevområdet* forstærkes cream-skimming problemet af, at omdelingsstrukturen inden for ret betydelige variationer i postmængden ligger nogenlunde fast, idet jo stort set hver eneste husstand i distriktet skal besøges ved hver eneste tur, hvorfor omkostningerne ofte vil ændre sig i mindre omfang end postmængderne.

Også inden for *pakkeområdet* synes der at være et mindre cream-skimming problem, fordi der her er bedre muligheder for at variere omdelingsomkostningerne i takt med eventuelle